



# Fördjupad granskning

Utbildning för nyanlända elever i grundskolan

Beslutad av revisorskollegiet 2019-06-17

## Stadsrevisionen i Malmö stad

Utbildning för nyanlända elever i grundskolan  
Diarienummer: SR-2019-34

### Granskningsansvariga

Styrgruppen ur revisorskollegiet: Per Lilja, Claes Carlsson, Jan Danielsson,  
Göran Hellberg, Ulf Hägg, Cecilia Lind

Sakkunniga från revisionskontoret: Lina Burström Bennehult (projektledare), Per Nilsson  
Kvalitetsgranskare: Ann-Mari Ek, revisionsdirektör

Sakkunniga revisorer har prövat sitt oberoende med mera i enlighet med Skyrev:s rekommendation och inte funnit något hinder mot att utföra granskningen.

<b>1. SAMMANFATTNING .....</b>	<b>4</b>
1.1 Rekommendationer .....	5
<b>2. GRANSKNINGENS UTGÅNGSPUNKTER.....</b>	<b>6</b>
2.1 Bakgrund.....	6
2.2 Syfte och revisionsfrågor .....	7
2.3 Revisionskriterier .....	8
2.4 Metod .....	8
2.5 Avgränsningar .....	9
<b>3. RESULTAT AV GRANSKNINGEN .....</b>	<b>9</b>
3.1 Grundskolenämndens styrning.....	9
3.2 Utbildning i enlighet med lagstiftning.....	14
3.3 Dokumenterad uppföljning samt åtgärder vid konstaterade brister .....	28
<b>4. SLUTSATS .....</b>	<b>32</b>

## 1. Sammanfattning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om grundskolenämnden bedriver en utbildning för nyanlända elever på ett ändamålsenligt sätt. Syftet har även varit att bedöma om grundskolenämnden följer upp, analyserar och vid behov vidtar åtgärder gällande utbildningen för nyanlända elever. Sammanfattningsvis är bedömningen att utbildningen för nyanlända elever bedrivs på ett inte helt ändamålsenligt och lagenligt sätt. Vidare är bedömningen att grundskolenämnden följer upp, analyserar och vidtar åtgärder vid behov gällande utbildningen för nyanlända elever, men att det finns viktiga utvecklingsområden.

I vår granskning har vi sett flera goda exempel. Flera av de besökta skolorna arbetar övergripande med olika former av språkutvecklande arbetsätt. Det finns också en stor medvetenhet och vilja inom den centrala förvaltningen och skolorna att skapa goda förutsättningar för de nyanlända elevernas kunskapsutveckling.

Vi bedömer att nämnden har en i huvudsak tillräcklig styrning genom resursfördelning, mål och riktlinjer för utbildningen. Arbetet med att implementera förvaltningens gemensamma rutiner och riktlinjer behöver dock fortsätta.

Vidare är vår bedömning att utbildningen för nyanlända elever bedrivs på ett inte helt ändamålsenligt och lagenligt sätt. Enligt skollagen ska kartläggningarna av de nyanlända elevernas kunskaper användas för att planera elevernas utbildning. Detta görs inte alltid och beror till viss del på överlämningsproblematik mellan mottagningsenheten och skolorna. Det beror också på att resultat av kartläggningar inte sprids i kollegiet på skolorna. Granskningen visar att elever som får delar av sin undervisning i förberedelseklass inte alltid ges undervisning i samtliga ämnen. Det finns exempel där elever enbart får undervisning i svenska i förberedelseklassen och praktisk estetiska ämnen med sin ordinarie klass. Det förekommer också att nyanlända elever som får undervisning i central förberedelseklass inte deltar i undervisning i ordinarie klass. Enligt skollagen ska undervisning i förberedelseklass endast ske delvis. Vidare visar granskningen att beslut som fattats om prioriterad timplan inte är i enlighet med bestämmelserna i skolförordningen. Prioriterad timplan innebär att rektorn kan besluta att ge en nyanländ elev mer undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk (SVA). Granskningen visar också att elever som behöver studiehundledning får inte alltid det utifrån de behov som eleverna har. Vidare har det framkommit att organiseringen av studiehundledning innebär att elever ibland går ifrån lektioner och går därmed miste om undervisning, för att kunna delta i studiehundledning.

Bedömningen är att nämnden följer upp, analyserar och vidtar åtgärder vid behov gällande utbildningen för nyanlända elever, men att det finns viktiga utvecklingsområden. Utifrån de brister som framkommit i granskningen bedömer vi att nämnden behöver säkerställa att vidtagna åtgärder får avsedd effekt samt stärka uppföljningen av att utbildningen för nyanlända elever bedrivs enligt lagar, rutiner och riktlinjer. Vi ser också att det finns ett uppdateringsbehov i förvaltningens formellt beslutade rutiner och riktlinjer, exempelvis avseende kravet på att upprätta individuella studieplaner för nyanlända elever i högstadiet.

## 1.1 Rekommendationer

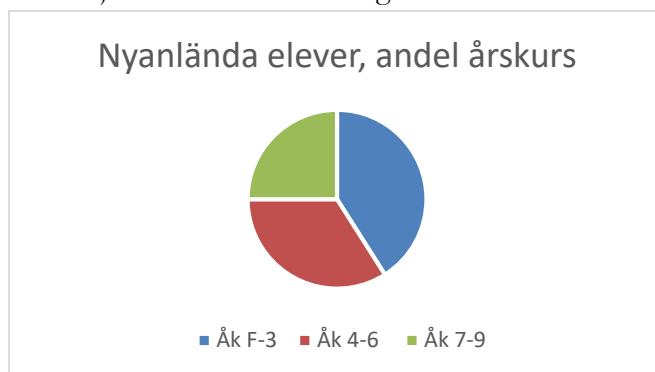
Utifrån granskningens resultat lämnar vi följande rekommendationer till grundskolenämnden:

- Säkerställa att nämndens och förvaltningens riktlinjer och rutiner blir kända och fullt ut implementeras i verksamheten.
- Säkerställa att de av nämnden och förvaltningen formellt beslutade riktlinjerna och rutinerna uppdateras i takt med ny lagstiftning.
- Säkerställa att resultat från kartläggningarna enligt steg 1 och 2 används vid placering i årskurs och vid planering av elevernas undervisning i övrigt. För nyanlända elever i högstadiet ska även en individuell studieplan upprättas.
- Säkerställa att utbildningen för elever som får undervisning i förberedelseklass uppfyller de krav som ställs i skollagen. I detta ingår att säkerställa att eleverna får undervisning i samtliga ämnen. Det innebär att undervisningen i förberedelseklass ska motsvara den undervisning som de nyanlända eleverna skulle ha fått i sin ordinarie klass, gällande ämnen och omfattning. Det ingår också att säkerställa att eleverna deltar i undervisning i sin ordinarie klass.
- Säkerställa att beslut om prioriterad timplan fattas enligt de bestämmelser som finns i skolförordningen.
- Säkerställa att de elever som behöver studiehjälp på modersmålet får det utifrån de behov som eleverna har. I detta ingår att se till att eleverna inte går miste om lektionstid i ordinarie undervisning på grund av tidpunkten för studiehjälp.
- Säkerställa att vidtagna åtgärder får avsedd effekt samt stärka uppföljningen av att utbildningen för nyanlända elever bedrivs enligt lagar, rutiner och riktlinjer.

## 2. Granskningens utgångspunkter

### 2.1 Bakgrund

Antalet nyanlända skolbarn i Malmö ökade med nästan 10 procent från år 2017 till 2018. Närmare 1 100 nyanlända elever skrevs in i grundskolan i Malmö under 2018. Drygt 40 procent av alla nyanlända är skolbarn som ska börja förskoleklass eller lågstadiet.



Inskrivning av nyanlända elever sker kontinuerligt under året, allra flest elever skrivs in vid terminsstart. De tre första veckorna i augusti 2018 togs 225 elever emot. I snitt var det 21 nyanlända elever som skrevs in varje vecka under 2018<sup>1</sup>. Fram till och med vecka 17 år 2019 hade förvaltningen tagit emot 305 nyanlända elever, vilket indikerar att Malmö stad kommer ta emot knappt 1000 nyanlända elever under 2019. Liksom förra året är det elever i alla åldrar med viss tonvikt på de tidiga årskurserna.<sup>2</sup>

Under 2017 genomförde Skolinspektionen två nationella granskningar som undersökte utbildningen för nyanlända elever i grundskolan.<sup>3</sup> Malmö stad ingick inte i dessa granskningar. Skolinspektionens granskning om mottagande av nyanlända elever visade att det finns risker med ett mottagande som var organiserat i en central mottagningsenhet. Grundskoleförvaltningen i Malmö stad har en sådan mottagningsenhet. Utifrån resultaten i Skolinspektionens granskning kan det finnas en risk att överlämningen av det arbete som gjorts vid mottagningsenheten är bristfällig. Överlämningen är viktigt för att undervisningen ska kunna planeras utifrån elever-

---

<sup>1</sup> Artikel publicerad på Malmö stads intranät Komin 12 december 2018 <https://kominnyheter.malmo.se/2018/12/12/stort-antal-nyanlanda-skolbarn-i-malmo>  
<https://kominnyheter.malmo.se/2018/08/20/nyanlanda-skolbarn-fran-25-olika-lander/>

<sup>2</sup> Komin nyheter 2019-04-29, Anders har ordet (information från grundskoledirektören)

<sup>3</sup> Skolinspektionen (2017) Skolhuvudmännens mottagande av nyanlända elever i grundskolan samt Studiehandedning på modersmålet i årskurs 7–9

nas behov. Den andra granskningen som Skolinspektionen gjorde på området handlade om studiehandledning på modersmålet. Granskningen visade att inte alla elever som var i behov av studiehandledning på modersmålet fick det. I Skolinspektionens tillsyn av Malmö stads grundskolor 2017 framkom att det fanns elever som hade behov av studiehandledning inte fick detta behov tillgodosett fullt ut. Skolinspektionen avstod från att fatta beslut om föreläggande eftersom grundskolenämnden kunde redogöra för planerade och vidtagna åtgärder redan under tiden som tillsynen pågick.<sup>4</sup>

För att tillhöra gruppen nyanlända elever i enlighet med skollagens definition ska barnet ha varit bosatt utomlands och numera vara bosatt i landet. Barnet ska ha påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då hon eller han fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.<sup>5</sup>

Barn i åldrarna 7–16 år som är bosatta i landet har som huvudregel skolplikt och har rätt till utbildning. Med bosatt i landet avses i skollagen den som ska vara folkbokförd i Sverige. Vissa barn som inte är folkbokförda här ska ändå anses som bosatta i landet. Barn som anses bosatta i landet utan att vara folkbokförda har inte skolplikt, men de har samma rätt till utbildning i de obligatoriska skolformerna som skolpliktiga barn.<sup>6</sup>

## 2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet är att bedöma om grundskolenämnden bedriver en utbildning för nyanlända elever på ett ändamålsenligt sätt. Syftet är även att bedöma om grundskolenämnden följer upp, analyserar och vid behov vidtar åtgärder gällande utbildningen för nyanlända elever.

### Revisionsfrågor

- Finns det en tillräcklig styrning i form av resursfördelning, dokumenterade mål och riktlinjer gällande utbildning för nyanlända elever?
- Bedrivs utbildningen för nyanlända elever i enlighet med lagstiftning, rutiner och riktlinjer?
- Finns en dokumenterad uppföljning av utbildningen för nyanlända elever som åiterrapporteras till nämnden?

---

<sup>4</sup> Skolinspektionen 2017, Dnr: 43–2016:4549

<sup>5</sup> Skolverket (2016) Allmänna råd om utbildning för nyanlända elever s.11.

3 kap. 12 a § skollagen

<sup>6</sup> 7 kap. 2 – 3 § och 29 kap. 2 § skollagen

- Vidtar nämnden åtgärder vid konstaterade brister?

## 2.3 Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §
- Skollagen (2010:800) 2 kap. 8 och 8b §§, 4 kap. 3–7 §§, 3 kap 12a-j §§, 7 kap. 2 – 3 § och 29 kap. 2 §
- Skolförordning (2011:185) 5 kap. 4 §, 9 kap. 4a §
- Prop. 2014/15:45, Utbildning för nyanlända elever
- Skolverkets föreskrifter om underlag för bedömning av nyanlända elevers kunskaper, SKOLFS 2016:10
- Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2016), Utbildning för nyanlända elever
- Grundskolenämnden (2016), Riktlinjer för arbetet med nyanlända elever i Malmö stads grundskolor
- Grundskoleförvaltningen (rev. 2018), Riktlinjer för mottagande av nyanlända elever
- Grundskoleförvaltningen (2017), Riktlinjer för studiehandledning på modersmålet
- Grundskoleförvaltningen (2017), Riktlinjer för elevhälsans arbete i Malmö stads grundskolor

## 2.4 Metod

Vi har genomfört intervjuer på fyra skolor där två av skolorna har haft relativt lång erfarenhet av att ta emot och undervisa nyanlända elever, medan de två andra skolorna haft kortare erfarenhet. Utöver intervjuer på skolorna har vi även intervjuat personal på olika nivåer och funktioner inom språkcentralen. Här har ingått personal från modersmålsenheten, mottagningsenheten samt vägledning och stöd, som är en del av mottagningsenheten. Intervjuer har även genomförts med förvaltningsjurist, kvalitetschef, utbildningschefer, ekonomichef och förvaltningsdirektör. Ett urval av nyanlända elever har intervjuats vid varje skola samt mottagningsenhetens centrala förberedelseklass. Intervjuerna har genomförts utifrån en intervjuguide och analyserats med hjälp av en bedömningsmatris.

Utöver intervjuer har vi granskat dokument i form av nämndens och förvaltningens rutiner och riktlinjer samt olika former av standardiserade blanketter. Inför våra besök på skolorna har vi begärt in dokumentation som rör utbildningen för nyanlända elever på respektive skola.

Granskningen har faktakontrollerats av grundskoleförvaltningen.



## 2.5 Avgränsningar

Granskningen avgränsas till grundskolenämnden, revisionsåret 2019. Granskningen är genomförd under perioden mars – maj 2019.

## 3. Resultat av granskningen

I detta avsnitt redogörs för resultatet av granskningen. Avsnittet är uppdelat utifrån revisionsfrågorna. Varje del börjar med bedömning med tillhörande rekommendationer. Efter bedömning och rekommendationer kommer ett avsnitt med iakttagelser där vi först går igenom lagstiftning och tidigare granskning på området. Därefter redogör vi för vad som kommit fram vid intervjuer och dokumentstudier.

### 3.1 Grundskolenämndens styrning

Finns det en tillräcklig styrning i form av resursfördelning, dokumenterade mål och riktlinjer gällande utbildning för nyanlända elever?

#### 3.1.1 Bedömning

Bedömningen är att grundskolenämndens styrning i form av resursfördelning utgör en tillräcklig styrning gällande utbildning för nyanlända elever. Enligt skollagen ska huvudmannen fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.<sup>7</sup> Granskningen visar att nämndens resursfördelningsmodell är baserad på en sådan grundtanke. Särskilda resurser riktas dessutom till skolor som under läsåret tar emot nyanlända elever som gått i svensk skola under kortare tid än 18 månader.

Styrningen i form av dokumenterade riktlinjer gällande utbildning för nyanlända elever bedöms som i huvudsak tillräcklig. Enligt Skolverkets allmänna råd bör huvudmannen skapa rutiner för att, med utgångspunkt i en långsiktig planering, följa upp att arbetet med mottagande av och den fortsatta utbildningen för nyanlända elever fungerar på skolenheterna och i förekommande fall vidta nödvändiga åtgärder.<sup>8</sup> Nämnden har fattat beslut om övergripande riktlinjer med målsättningar för arbetet, vilka sedan har

---

<sup>7</sup> 2 kap 8 b§ skollagen

<sup>8</sup> Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2016), Utbildning för nyanlända elever

konkretiserats av förvaltningen. Bedömningen är att förvaltningen bedriver ett aktivt arbete med att förankra riktlinjerna och rutinerna. Granskningen visar dock att rutinerna inte alltid är kända hela vägen ut i organisationen. Bedömningen är vidare att nämndens och förvaltningens formellt beslutade rutiner har ett uppdateringsbehov, då dessa inte är uppdaterade utifrån förändringarna som infördes i skollagen under 2018 om exempelvis krav på individuell studieplan.<sup>9</sup> Vi bedömer även att nämndens och förvaltningens rutiner och riktlinjer inte alltid efterlevs, vilket framgår av kapitel 3.2 i denna rapport.

*Nämnden rekommenderas att:*

- Säkerställa att nämndens och förvaltningens riktlinjer och rutiner blir kända och fullt ut implementeras i verksamheten.
- Säkerställa att de av nämnden och förvaltningen formellt beslutade riktlinjerna och rutinerna uppdateras i takt med ny lagstiftning.

### ***3.1.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendationer***

#### **Organisation**

En del av huvudmannens styrning är organisationen av mottagande och utbildning för nyanlända elever. Grundskolenämnden har valt att ha vissa delar som rör arbetet med nyanlända elever centralt organiserat inom språkcentralen. Inom språkcentralen finns mottagningsenheten och modersmålsenheten. Inom mottagningsenheten finns även vägledning och stöd samt centrala förberedelseklasser. Inskrivning av nyanlända elever och kartläggningar av elevernas tidigare kunskaper görs på mottagningsenheten, där eleverna stannar omkring två veckor. Resultatet av kartläggningarna ska sedan överlämnas till de skolor dit eleverna placerats. Även studiehandledningen är centralt organiserad av nämnden, där fördelning av studiehandledare sker via modersmålsenheten.

Förvaltningens utbildningschefer berättar att det är likvärdighet som är i fokus för deras styrning. Det ska vara samma information som delges rektorerna och samma metoder som alla utbildningschefer använder. Utbildningscheferna genomför årligen fyra kvalitetsdialoger som ligger till grund för kvalitetsrapporten. Därutöver sker fyra så kallade uppföljningssamtal

---

<sup>9</sup> 3 kap. 12 g § skollagen

samt ett antal verksamhetsbesök med respektive skola. Mycket av informationen från utbildningscheferna kommuniceras även via regelbundet utskickade veckobrev.

### **Resursfördelning**

Av Skolverkets allmänna råd följer att huvudmannen regelbundet bör förvisa sig om att rektorerna har tillräckliga resurser för att leva upp till bestämmelserna om mottagande av och den fortsatta utbildningen för nyanlända elever för att vid behov kunna omfördela resurserna mellan skolorna.<sup>10</sup> Enligt skollagen ska huvudmannen fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.<sup>11</sup>

Grundskolenämnden beslutade 2013-12-18 om den nuvarande ersättningsmodellen för resursfördelning till Malmös kommunala och fristående skolor. Ekonomichefen uppger att, förutom ersättningen som tillkommer för varje elev i skola, grund- och strukturersättning, får skolan också en ersättning för nyanländ elev under elevens första 18 månader i skola i Sverige. Ekonomichefen uppger att strukturersättningen beräknas i september varje år för kommande budgetår och utgångspunkten är de elever som är inskrivna på respektive skola vid det tillfället. Strukturersättningen för en skola beräknas efter elevernas socioekonomiska bakgrund där bland annat föräldrarnas utbildningsbakgrund och hur länge man varit i Sverige är tunga faktorer. Ekonomichefen förtydligar att ju fler nyanlända elever desto högre strukturersättning. Den extra ersättningen för eleven de första 18 månaderna kompenserar skolan för de nyanlända elever som börjar på skolan efter genomförd beräkning i september. Ersättningens storlek beror dels på vilken årskurs eleven går i samt från vilket land eleven kommer ifrån. Länderna kategoriseras efter landets Human development index, HDI, som är ett utvecklingsindex för länder som tas fram av FN.

Grundskolenämnden är sällan involverad i resursfördelningsfrågor enligt uppgift från ekonomichefen. Nämnden har fått information kring hur modellen är uppbyggd och fattar beslut om principförändringar i den. Av intervju med ekonomichefen respektive utbildningschefer framgår att utbildningscheferna har mandat att omfördela resurser mellan skolorna. I praktiken sker detta sällan, eftersom det då finns risk för att resursfördelningsmodellen urholkas. Oftast sker eventuella omfördelningar utifrån oförutsedda volymförändringar mellan skolorna. Ekonomichefen och intervjuade utbildningschefer uppgav inte att någon särskild omfördelning

---

<sup>10</sup> Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2016), Utbildning för nyanlända elever

<sup>11</sup> 2 kap. 8b§ skollagen

av resurser mellan skolor skett specifikt kopplat till mottagandet och utbildningen av nyanlända elever.

Intervjuerna med rektorer och skolpersonal ger en bild av resursfördelningssystemet som överensstämmer med vad som beskrivits ovan. Det framkommer inga specifika synpunkter kring hur modellen fungerar. Det är känt hur den är uppsatt. Vissa skolor i vårt urval anser dock att de hade behövt ännu mer resurser till följd av att antalet nya nyanlända elever ökat under innevarande läsår. Intervjusvar gör samtidigt gällande att förvaltningen lyssnar och för en dialog när skolorna lyfter utmaningar kring ekonomiska och personella resurser.

### **Nämndsmål**

I grundskolenämndens budget för år 2019 finns inga specifika mål formulerade kring utbildning för nyanlända elever. Det finns dock ett antal indikatorer fokuserade på att följa upp nyanlända elevers behörighet för gymnasiala studier samt andelen nyanlända elever i årskurs 3,6 respektive 9 som nått målen i alla ämnen.

Av nämndens antagna riktlinjer för nyanlända elever framgår att grundskolenämnden och grundskoleförvaltningen strävar efter att uppnå en jämnare fördelning av nyanlända elever över stadens grundskolor. Det finns även en indikator fokuserad på nyanlända elevers fördelning på Malmös skolor i nämndsbudget 2019. Det finns inget målvärde eller bedömningskriterier knutna till indikatorn i nämndsbudgeten. Utifrån intervjuer med utbildningschefer och grundskoledirektör framkommer det att det är svårt att påverka eller arbeta med fördelningen i praktiken. Detta beror på det fria skolvalet och skolplacering utifrån närhetsprincip.

### **Riktlinjer och rutiner**

Enligt skollagen är det huvudmannen som har det övergripande ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de författningar som gäller för verksamheten.<sup>12</sup> Av Skolverkets allmänna råd framgår att detta innebär att huvudmannen ska ge rektorer, lärare och övrig skolpersonal förutsättningar att följa de allmänna råden. Huvudmannen bör skapa rutiner för att, med utgångspunkt i en långsiktig planering, följa upp att arbetet med mottagande av och den fortsatta utbildningen för nyanlända elever fungerar på skolenheterna och i förekommande fall vidta nödvändiga åtgärder.<sup>13</sup>

---

<sup>12</sup> 2 kap. 8§ skollagen

<sup>13</sup> Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2016), Utbildning för nyanlända elever

Grundskolenämnden antog 2016-04-20 ”Riktlinjer för arbetet med nyanlända elever i Malmö stads grundskolor”. Syftet med dessa är att bidra till likvärdighet i mottagande och utbildning samt till en god måluppfyllelse och kunskapsutveckling utifrån de nyanlända elevernas individuella behov och förutsättningar. Riktlinjerna är styrande för grundskoleförvaltningens arbete med nyanlända elever.

Grundskoleförvaltningen har under 2016 – 2018 i sin tur antagit flera riktlinjer och rutiner som är relevanta för mottagandet och utbildningen av nyanlända elever. Det finns även riktlinjer för studiehandledning på modersmålet. Förvaltningen har även tagit fram dokumentmallar för beslut som kan behöva fattas på området, t.ex. avseende placering i förberedelseklass och prioriterad timplan. Det finns även en planeringsmall för studiehandledning på modersmålet. Riktlinjer, rutiner och mallar hålls ordnade samt uppdaterade på Malmö stads intranät Komin. Några exempel på relevanta riktlinjer och rutiner anges nedan:

- Riktlinjer för mottagandet av nyanlända elever (reviderad 2018-03-06)
- Riktlinjer för studiehandledning på modersmålet (2017-05-16)
- Rutiner för studiehandledning på modersmålet (2017-05-16)
- Rutiner för registrering av nyanlända elever (reviderad 2016-11-01)
- Rutin gällande nyanlända integrerade elever inom skolformen grundskola (2017-09-05)

Utifrån genomförda intervjuer med skolledare framgår att förvaltningens rutiner upplevs som goda och möjliga att implementera i praktiken. Rektorerna uppger även att de får information centralt från förvaltningen när nya rutiner beslutas eller uppdateras. Intervjuerna med skolpersonalen visar dock på att en stor del av intervjupersonerna inte känner till att det finns centrala riktlinjer och rutiner kring utbildningen för nyanlända elever. Detta bekräftas vid intervju med utbildningscheferna som säger att rutinerna inte är fullt ut implementerade. Vår granskning i övrigt visar även att rutiner och riktlinjer inte alltid efterlevs, vilket framgår av kapitel 3.2 i denna rapport.

Utöver de formellt beslutade riktlinjerna av nämnd och förvaltning finns ett nyligen framtaget stödmaterial av förvaltningens stödfunktion vägledning och stöd inom språkcentralen. Beslut att ta fram ett stödmaterial fattades av förvaltningens så kallade åtagandegrupp som arbetade med åtagandet ”Modersmålsundervisning, studiehandledning och mottagning av nyanlända elever” under höstterminen 2018. Ansvarig för åtagandegruppen var en utbildningschef. Enligt svar från förvaltningen finns det inget formellt beslut angående själva upprättandet av stödmaterialet och det innehåller inga styrande riktlinjer eller rutiner för arbetet, utan är just ett

stödmaterial med rekommendationer. Materialet innehåller en beskrivning av stegen en nyanländ elev tar från introduktionen på mottagningsenheten tills den har fått en välfungerande undervisning på sin nya skola. Det finns även praktiska rekommendationer om vad skolorna kan göra för att varje elev ska få en bra skolstart. Stödmaterialen är, till skillnad från förvaltningens formellt beslutade rutiner, exempelvis uppdaterat med riktlinjer kring upprättandet av individuella studieplaner för nyanlända elever som tas emot i högstadiet. Det blev ett lagkrav att från och med den 1 augusti 2018 upprätta sådana planer senast inom två månader från mottagandet.<sup>14</sup>

Av nämndens riktlinjer för arbetet med nyanlända elever framgår att det ska finnas en särskild tydlighet i elevhälsans rutiner kring arbetet med nyanlända elever. Detta stämmer väl överens med Skolverkets allmänna råd som slår fast att elevhälsan har en avgörande roll, både för den enskilda elevens möjligheter att må bra och att utvecklas i riktning mot utbildningens mål, samt för lärare och övrig skolpersonals arbete med nyanlända elever.<sup>15</sup> I nämndens antagna ”Riktlinjer för elevhälsans arbete” samt i förvaltningens ”Riktlinjer för mottagande av nyanlända elever” finns inga specifika riktlinjer/rutiner för elevhälsans arbete med nyanlända elever. Utifrån våra intervjuer på skolorna ser vi att elevhälsan är involverade i arbetet med nyanlända elever på olika sätt. Det är dock sällan som elevhälsan får särskilt utpekade uppdrag riktade mot de nyanlända eleverna.

## 3.2 Utbildning i enlighet med lagstiftning

Bedrivs utbildningen för nyanlända elever i enlighet med lagstiftning, rutiner och riktlinjer?

### 3.2.1 Bedömning

Den sammantagna bedömningen är att utbildningen för nyanlända elever inte helt bedrivs i enlighet med lagstiftning, rutiner och riktlinjer. Bedömningen grundar sig på följande redogörelse.

---

<sup>14</sup> 3 kap. 12 g § skollagen

<sup>15</sup> Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2016), Utbildning för nyanlända elever

- ***Inskrivning och kartläggning av elevernas kunskaper***

Grundskoleförvaltningens arbete med att kartlägga elevernas kunskaper, och sprida resultaten av dessa följer inte helt de krav som finns i skollagen. Enligt skollagen ska en bedömning av nyanlända elevers kunskaper göras och bland annat ligga till grund för placering i undervisningsgrupp.<sup>16</sup> Granskningen visar att en sådan kartläggning görs, men att den inte alltid ligger till grund för placering i undervisningsgrupp. Vidare anges i skollagen att elevens rektor ska ansvara för att bedömningar av elevernas kunskaper görs.<sup>17</sup> Granskningen visar att så vanligen inte sker. I skollagen anges även att resultatet av kartläggningen ska beaktas vid planering av undervisningen och vid fördelning av undervisningstiden.<sup>18</sup> Detta sker inte alltid. Ett skäl till detta är att kartläggningarna inte alltid når skolan innan eleven börjat och de används därför inte vid planeringen. Granskningen visar också att en individuell studieplan inte alltid upprättas för nyanlända elever i högstadiet. Enligt skollagen ska en sådan plan upprättas.<sup>19</sup>

- ***Undervisning i förberedelseklass***

Granskningen visar att utbildningen för elever som får hela, eller delar av, sin undervisning i förberedelseklass inte alltid uppfyller de krav som finns i skollagen. Granskningen visar att elever som får undervisning i förberedelseklass inte alltid får undervisning i samtliga ämnen. Vidare visar granskningen att de elever som får sin undervisning i centrala förberedelseklasser inte har någon undervisning i sin ordinarie klass på den skola de formellt är inskrivna. Dessa elever får därmed hela sin undervisning i en förberedelseklass. Enligt skollagen ska undervisning i förberedelseklass enbart ske delvis.<sup>20</sup>

- ***Prioriterad timplan***

Granskningen visar att beslut som fattats om prioriterad timplan inte är i enlighet med bestämmelserna i skolförordningen. Prioriterad timplan innebär att rektorn kan besluta att ge en nyanländ elev mer undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk (SVA)<sup>21</sup>. I de beslut vi tagit del av anges att eleverna ska fokusera på ”kärnämnen”, alltså svenska, engelska och matematik.

---

<sup>16</sup> 3 kap. 12 c-d § skollagen

<sup>17</sup> 3 kap. 12 c-d § skollagen

<sup>18</sup> 3 kap. 12 d § skollagen

<sup>19</sup> 3 kap. 12 g § skollagen

<sup>20</sup> 3 kap. 12 f § skollagen

<sup>21</sup> 9 kap. 4 a § skolförordningen

- ***Studiehandledning på modersmålet***

Granskningen visar att elever som behöver studiehandledning på modersmålet inte alltid får det utifrån de behov som eleverna har. Enligt skollagen och skolförordningen ska elever som har behov av studiehandledning få det.<sup>22</sup> Vår granskning visar även att organiseringen av studiehandledning innebär att elever ibland går ifrån lektioner och går därmed miste om undervisning, för att kunna delta i studiehandledning.

- ***Undervisning i alla ämnen***

Granskningen har visat att nyanlända elever inte alltid får undervisning i grundskolans samtliga ämnen. Det ges vid intervjuerna olika organisatoriska förklaringar till detta. Vi vill i detta sammanhang betona vikten av att nyanlända elever får undervisning i samtliga ämnen. I skollagen och skolförordningen anges att vissa anpassningar av timplan, ämnen och mål får göras för nyanlända elever.<sup>23</sup> I de fall där anpassningar av timplan och ämnen är aktuella ska dessa göras utifrån elevernas individuella behov.

*Nämnden rekommenderas att:*

- Säkerställa att resultat från kartläggningarna enligt steg 1 och 2 används vid placering i årskurs och vid planering av elevernas undervisning i övrigt. För nyanlända elever i högstadiet ska även en individuell studieplan upprättas.
- Säkerställa att utbildningen för elever som får undervisning i förberedelseklass uppfyller de krav som ställs i skollagen. I detta ingår att säkerställa att eleverna får undervisning i samtliga ämnen. Det innebär att undervisningen i förberedelseklass ska motsvara den undervisning som de nyanlända eleverna skulle ha fått i sin ordinarie klass, gällande ämnen och omfattning. Det ingår också att säkerställa att eleverna deltar i undervisning i sin ordinarie klass.
- Säkerställa att beslut om prioriterad timplan fattas enligt de bestämmelser som finns i skolförordningen.
- Säkerställa att de elever som behöver studiehandledning på modersmålet får det utifrån de behov som eleverna har. I detta ingår att se till att eleverna inte går miste om lektionstid i ordinarie undervisning på grund av tidpunkten för studiehandledningen.

---

<sup>22</sup> 3 kap. 12 i § skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen

<sup>23</sup> 3 kap. 12 h § skollagen samt 9 kap. 4 a § skolförordningen



### ***3.2.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendationer***

#### **Mottagande - Inskrivning och bedömning av elevernas kunskaper**

Enligt skollagen ska en nyanländ elevs kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Elevens rektor ansvarar för att bedömningar görs. Bedömningen ska göras i sådan tid att beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp kan fattas. Resultatet av en bedömning ska beaktas vid planering av undervisningen och vid fördelning av undervisningstiden.<sup>24</sup>

Skolverkets kartläggningsmaterial för inledande bedömning av nyanlända elevers kunskaper i steg 1 och steg 2 är obligatoriskt att använda för grundskolan. Den inledande bedömningen i steg 1 ska ge skolan en bild av elevens språk, tidigare skolgång, intressen och förväntningar. I Steg 2 kartläggs elevens kunskaper inom områdena litteracitet och numeracitet. Resultatet av kartläggningens två första steg, tillsammans med elevens ålder och personliga förhållanden i övrigt, ska ligga till grund för rektorns beslut om placering i årskurs och i undervisningsgrupp. Steg 3 av de inledande bedömningarna är frivilligt för skolan att använda, men ska ge ämneslärare ett stöd i att planera undervisningen utifrån var eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling i respektive ämne.<sup>25</sup>

I Skolverkets allmänna råd anges att inför rektorns beslut behöver lärare och övrig skolpersonal göra en sammantagen analys av allt befintligt underlag. Vidare anges att placering i årskurs inte får ske slentrianmässigt utifrån en elevs kunskaper eller ålder. Förutom att ta hänsyn till en nyanländ elevs kunskaper och ålder behöver skolan även ta hänsyn till sociala faktorer. En placering av eleven utifrån hennes eller hans kunskapsnivå, utan att ta hänsyn till behovet av kontakter med jämnåriga, kan försvåra möjligheterna till social delaktighet.<sup>26</sup>

I Skolinspektionens granskning av huvudmännens mottagande av nyanlända elever framkom att det finns en stor risk att kartläggningarna inte sprids om nyanlända elever bedöms vid central mottagningsenhet och överlämningar av kartläggningarna endast sker skriftligt. Risken är då att undervisningen inte planeras utifrån elevens individuella behov så som de

---

<sup>24</sup> 3 kap. 12 c-d § skollagen

<sup>25</sup> Skolverkets föreskrifter om underlag för bedömning av nyanlända elevers kunskaper (SKOLFS 2016:10).

<sup>26</sup> Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2016), Utbildning för nyanlända elever

framkommit i kartläggningen. Detta kan få negativa konsekvenser för eleverna som till exempel kan gå miste om undervisning i ämnen där de har möjlighet att nå kunskapskraven för godkända betyg. Skolinspektionen fann vidare att nyanlända elevers ämneskunskaper sällan bedömdes. Detta leder, enligt myndigheten, till att tillräckliga underlag för att planera undervisningen ofta saknas. Konsekvensen kan då bli att huvudmännen och rektorerna organiserar undervisningen för nyanlända elever genom generella lösningar istället för individuella, till exempel genom att samma ämnen tas bort för alla.<sup>27</sup>

Den 1 augusti 2018 infördes en lagändring som omfattar nyanlända elever som tas emot i högstadiet. Lagändringen gäller att en individuell studieplan ska upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper. Syftet är att fler elever ska uppnå behörighet i gymnasieskolan.<sup>28</sup>

Grundskoleförvaltningens ledning har fattat beslut om riktlinjer för mottagande av nyanlända elever där processen för mottagande av elevernas anges. Av intervju med cheferna på språkcentralen framkommer att registrering av nyanlända elever görs på mottagningsenheten. Eleven befinner sig på mottagningsenheten i ungefär två veckor. Där får även elever och vårdnadshavare information om skolval. Mottagningsenheten organiserar tillsammans med den medicinska elevhälsan hälsokontroll för nyanlända elever. Detta arbete sker enligt grundskoleförvaltningens riktlinje för mottagande av nyanlända elever.

Eleverna har en introduktionsperiod med undervisning på den centrala mottagningsenheten under ungefär två veckor. Under den perioden sker kartläggning av elevernas kunskaper. Skolverkets obligatoriska kartläggningsmaterial steg 1 och 2 används vid bedömning. Kartläggningen ska överlämnas till elevens skola och ge underlag för placering i årskurs och planering för undervisning. En bedömning påbörjas också utifrån Skolverkets kartläggningsmaterial ”Bygga svenska”.

---

<sup>27</sup> Skolinspektionen (2017) Skolhuvudmännens mottagande av nyanlända elever i grundskolan

<sup>28</sup> 3 kap. 12 g § skollagen

Enligt riktlinjerna ansvarar skolplaceringsenheten för skolplacering av eleverna och att skolplacering ska ske innan bedömning av elevernas kunskaper påbörjas.<sup>29</sup> Vid intervjuer med cheferna på språkcentralen framkommer att arbetet med att kartlägga elevernas kunskaper påbörjas när eleven registrerats. Kartläggning sker således parallellt med att skolplaceringsenheten handlägger elevens skolplacering. Vidare berättar cheferna vid språkcentralen och lärare vid mottagningsenheten att skolplaceringen för eleverna kan dröja och att kartläggningarna därför hinner avslutas innan eleverna har fått en skolplacering. Detta innebär att dessa elever inte har en rektor när kartläggningarna genomförs. Enligt cheferna på språkcentralen och intervjuade rektorer förekommer också att eleven får en placering i skola och årskurs innan kartläggningarna överlämnats till skolan. Detta kan enligt cheferna på språkcentralen och intervjuade rektorer innebära problem om kartläggningen visar att eleven inte ska gå i åldersadekvat årskurs. Vid intervjuer på en av de besökta skolorna framkommer att det hänt att en elev har placerats i åldersadekvat årskurs men att kartläggningen, som kommit skolan till känna i ett senare skede, visat att eleven bör gå i en lägre årskurs. Enligt de intervjuade skapar detta problem för den enskilda eleven som då fått en anknytning till klasskamrater och lärare. Därtill kan det vara fullt i klassen som eleven enligt kartläggningen borde gå i.

Att kartläggningarna i vissa fall hinner bli färdiga innan skolplaceringen är klar innebär enligt cheferna på språkcentralen ibland problem vid överlämning till skolan. De säger att när eleven väl får sin skolplacering kan det vara svårt för mottagande skola att få tag på elevens kartläggning. Vid intervjuer på i stort sett samtliga skolor framkommer att de inte alltid fått tillgång till kartläggningarna innan eleven börjat på skolan. Enligt grundskoleförvaltningens rutin för mottagande av nyanlända elever ska det ske en överlämning via videosamtal men vid intervjuerna framkommer att detta sker i begränsad utsträckning. Rektorer och personal på skolorna berättar att det var stora problem att få till överlämningarna under hösten 2018 men att det blivit bättre. Det framkommer dock att det även under vårterminen 2019 inte alltid genomförts överlämningar av kartläggningarna via videosamtal. Personal vid skolorna säger att det är svårt att hinna med videosamtalen eftersom de bokas in när de är upptagna med undervisning. Det kan då dröja innan det finns möjlighet att boka om. Om videosamtal inte genomförts får skolorna den skriftliga dokumentationen. Vid några intervjuer med personal och rektorer säger de att dokumentationen utgör ett inte helt tillräckligt underlag för att kunna planera undervisningen, därför är det viktigt att videosamtalen genomförs.

---

<sup>29</sup> Grundskoleförvaltningen (2018), Riktlinjer för mottagande av nyanlända elever

Vid intervjuerna på skolorna framkommer att resultaten från kartläggningarna inte alltid används för att planera undervisningen. Dels beror det på att skolan inte alltid har tagit del av kartläggningen innan eleven börjat på skolan, dels beror det på att kartläggningarna inte sprids i kollegiet. På vissa skolor sprids de och används. Lärare och rektorer på Möllevångsskolan och Lindängensskolan berättar att kartläggningarna är en bra utgångspunkt när de planerar upplägg på undervisningen. Lärare på Videdalskolan säger att de inte hinner läsa kartläggningarna i den mån de önskar och att resultatet från kartläggningarna inte används för att planera undervisningen. Lärare säger också att materialet från kartläggningarna inte är så innehållsrikt. På Lindeborgsskolan säger rektorn att de inte har fått något kartläggningsmaterial eftersom eleverna under våren har kommit från andra kommuner. Flera av de intervjuade uppger att det under hösten 2018 fanns generella problem med överlämningarna av materialet. Förklaringen som ges vid intervjuerna är att förvaltningen tog emot många nyanlända elever i kombination med skolvalet som då genomfördes för första gången. Detta innebar stora förseningar och att de inte alltid kunde ta del av kartläggningarna. För att bedöma eleverna och planera undervisningen berättar lärare vid en skola att de själva tar reda på elevens kunskapsnivå i samband med undervisningen. Ett exempel som ges är att elever kan få en lättare bok om den första är för svår.

Skolverket har utformat två andra bedömningsstöd för att kartlägga och bedöma elevers ämneskunskaper och progression i det svenska språket – steg 3 och bygga svenska. Av intervjuerna framkommer att ingen skola använder sig av dessa bedömningsstöd. Lärare som undervisar elever i årskurs nio vid mottagningsenheten uppger dock att de använder sig av materialet. Samtliga skolor uppger att de har påbörjat ett arbete i syfte att framöver använda sig av steg 3 och bygga svenska.

Vid intervjuer på skolorna framkommer att rektorerna inte har fattat beslut om individuella studieplaner för nyanlända elever som går i högstadiet.

### **Organisering av utbildningen**

Enligt skollagen får rektorn besluta att en elev *delvis* ska undervisas i förberedelseklass om eleven saknar tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig undervisningen. En elevs undervisning i förberedelseklass i ett visst ämne ska avbrytas så snart eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper i svenska för att på heltid kunna delta i undervisningen i

det ämnet i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. En elev får inte ges undervisning i förberedelseklass längre tid än två år.<sup>30</sup>

De vanligaste sätten att organisera undervisningen för nyanlända elever på grundskolenivå är antingen med förberedelseklass eller genom direktintegrering. Huruvida den ena eller andra organisationsformen är att föredra tar inte forskningen ställning till, det finns för- och nackdelar med båda modellerna. Bland fördelarna med förberedelseklass har anförts att eleverna får stöttning i svenska av personal utbildad i svenska som andraspråk samt att eleverna lär sig svenska i en trygg miljö. Nackdelar som kritikerna till förberedelseklass lyft fram är att det är en kollektivistisk modell som samlar elever med helt olika förutsättningar under ett och samma pedagogiska paraply. Därtill tenderar eleverna bli kvar i förberedelseklass alltför länge. Direktintegrering innebär att eleverna placeras i en ordinarie klass direkt. Drivkraften bakom denna modell är att komma bort från den fysiska segregation som förberedelseklass kan innebära. Nackdelen med denna modell kan vara att det saknas en stöttande struktur med studiehandledning och lärare som är utbildade i språkutvecklande arbetsätt och som klarar av att möta en elev som inte behärskar det svenska språket. Eleverna blir kanske fysiskt integrerade i den ordinarie klassen men de blir exkluderade från de pedagogiska och sociala processerna.<sup>31</sup>

Prioriterad timplan innebär att en nyanländ elev får ges mer undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk än övriga elever i samma årskurs hos huvudmannen genom en omfördelning av den undervisningstid huvudmannen beslutar. Rektorn beslutar om prioriterad timplan.<sup>32</sup> Ett beslut om prioriterad timplan bör fattas individuellt utifrån den enskilda elevens behov och genomföras så att möjligheterna för eleven att nå kunskapskraven i övriga ämnen inte försvåras. Ett exempel på när prioriterad timplan kan tillämpas är när en elev bedöms ha förutsättningar att hinna ikapp i de andra ämnena efter att under en begränsad tid ha getts mer undervisning i svenska som andraspråk eller svenska. Det är inte reglerat hur beslut om prioriterad timplan ska dokumenteras, men en dokumentation behövs för att kunna utvärdera om insatsen har haft önskad effekt.<sup>33</sup>

Sedan 1 augusti 2018 finns möjlighet att fatta beslut om anpassad timplan för elever som går i högstadiet. Anpassad timplan innebär att rektorn får besluta att ta bort vissa ämnen. Eleven måste dock ges undervisning i äm-

---

<sup>30</sup> 3 kap. 12 f § skollagen, Prop. 2014/15:45 Utbildning för nyanlända elever s.45

<sup>31</sup> Bunar (2015) Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering

<sup>32</sup> 9 kap. 4 a § skolförordningen

<sup>33</sup> Skolinspektionen (2016) Skolhuvudmännens mottagande av nyanlända elever i grundskolan, s. 33, 49

nen som krävs för att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan, samt idrott och hälsa. Eleven ska få lika mycket undervisningstid som övriga elever.<sup>34</sup>

På samtliga skolor vi har besökt direktintegreras elever i årskurs 1–6. På Möllevångsskolan direktintegreras även elever i högstadiet. Vid samtliga skolor uppges vid intervjuer att de yngre eleverna snabbare kan ta till sig undervisningen i ordinarie klass.

På Möllevångsskolan finns språkgrupper där nyanlända elever i lågstadiet och mellanstadiet får stöd i undervisningen. När eleven avviker från en lektion får hen undervisning i samma ämne i språkgruppen, med stöd i svenska som andraspråk (SVA). Lärare i språkgruppen och elevernas ordinarie lärare har kontakt så att undervisningen följer elevens ordinarie schema. Utöver möjlighet att få stöd i språkgruppen förekommer stöttning i klassrummet. För de äldre eleverna ges också stöd i en språkgrupp där en lärare i SVA har en del av sin tjänst. Rektorn och biträdande rektorer på Möllevångsskolan berättar i intervju att eleverna kan få gå ifrån lektioner där de egentligen inte har behov av stöd, för att delta i undervisningen i språkstödet. Anledningen är att det är svårt att få ihop elevernas tider med läraren i språkgruppens. Enligt rektorn och biträdande rektorer är tanken att eleverna längre fram kan kompenseras för de delar i undervisningen de går miste om. Rektorn på Möllevångsskolan uppger att han inte har fattat beslut om prioriterad timplan för dessa elever. Utöver det stöd som ges i språkgrupperna på skolan uttrycker såväl lärare som rektorer att skolan har kommit långt med att arbeta språkutvecklande. På det sättet anser rektorerna att eleverna, även i högstadiet, kan få den stöd och hjälp de behöver för att kunna nå kunskapsmålen.

På tre av de fyra skolor vi besökt finns förberedelseklasser för elever i årskurserna 7–9, där även någon elev i årskurs 6 kan ingå. Lindängensskolan och Lindeborgsskolan har startat upp sina förberedelseklasser i januari 2019. På Videdalsskolan har en förberedelseklass funnits sedan januari 2016. Eleverna på dessa tre skolor har en placering i en ordinarie klass och får delar av sin undervisning i förberedelseklassen.

På Lindängensskolan får eleverna, enligt uppgift från lärare och rektorn, undervisning i samtliga ämnen i förberedelseklassen där undervisningen sker utifrån kursplanerna. Enligt lärare har eleverna individuella scheman och går i olika klasser. Lärare ger exempel på att vissa elever läser matematik i sin ordinarie klass medan andra elever läser ämnet i förberedelseklassen.

---

<sup>34</sup> 3 kap. 12 h § skollagen

Vid intervju med lärare och rektor på Lindeborgsskolan och Videdalskolan framkommer att undervisning inte ges i samtliga ämnen i förberedelseklassen. I förberedelseklasserna på dessa två skolor erbjuds framförallt svenska med ämnesbegrepp, samt SO på Videdalskolan. Detta innebär enligt lärare och rektorer att dessa elever inte får undervisning i grundskolans samtliga ämnen, såvida de inte läser dessa ämnen med sin ordinarie klass. Det framkommer vid intervjuer på Videdalskolan att eleverna inte får undervisning i engelska i förberedelseklassen eftersom det saknas lärare. På Lindeborgsskolan saknas lärare bland annat i matematik i förberedelseklassen. Elever berättar vid intervju att de gärna velat läsa dessa ämnen, och säger att det är tråkigt att de inte får den möjligheten. På fråga till rektorerna på Videdalskolan och Lindeborgsskolan om de tagit beslut om prioriterad timplan i och med att flera ämnen har tagits bort för eleverna, svarar de att de inte har tagit några formella beslut. Vid intervjuer med rektorer framkommer att inga beslut om anpassad timplan för nyanlända elever i högstadiet ännu har fattats, men några rektorer uttrycker att de funderat på att framöver titta på den möjligheten.

Enligt lärarna och rektorerna sker en individuell bedömning av hur stor del av undervisningen eleverna ska få i förberedelseklassen och i vilka ämnen eleven kan delta i undervisning i ordinarie klass. De flesta elever har till att börja med praktiska och estetiska ämnen med sin ordinarie klass, medan övrig undervisning sker i förberedelseklassen. Vartefter eleverna lär sig svenska slussas de ut i undervisning med sin ordinarie klass. Vid intervju med lärare och rektor på Videdalskolan framkommer dock att det saknas systematik och samordning gällande bedömning av elevernas progression i olika ämnen, vilket försvårar bedömningen av när eleverna ska delta i undervisningen i sin ordinarie klass. På Lindeborgsskolan säger rektor att de ännu inte har någon rutin för hur eleverna ska bedömas och gå över till ordinarie klass.

Av grundskoleförvaltningens riktlinjer för mottagande av nyanlända elever framgår att det finns centrala förberedelseklasser för två grupper av elever. Dels omfattas de elever som är i behov av undervisning i förberedelseklass med inriktning alfabetisering. Sådan undervisning organiseras centralt inom grundskoleförvaltningen för elever i årskurs 4–9. Dels omfattas elever som går i årskurs nio. Elever som anländer efter den 1 juni erbjuds direkt placering i central förberedelseklass för årskurs 9 om de bedöms komma att tillhöra årskursen efter sommarlovet. Rektor vid mottagande skola fattar beslut om placering i särskild förberedelseklass. Eleverna är skolplacerade på en skola enligt gällande riktlinjer för skolplacering, men får sin undervisning på mottagningsenheten. I riktlinjerna anges att eleverna kan delvis delta i den ordinarie undervisningen på den skolan där eleven har skolplacering. Vidare anges i riktlinjerna att mottagningsen-

heten och elevens ordinarie skola har rutiner för att säkerställa att övergång mellan förberedelseklass och ordinarie klass fungerar på ett bra sätt samt att eleven så snart som möjligt deltar i ordinarie undervisningsgrupp på heltid.<sup>35</sup>

Vid intervjuer med personal och chefen på mottagningsenheten berättar de att eleverna vanligen inte har någon kontakt alls med rektorn på den skola där de har sin placering. De deltar heller inte i undervisning på sin ordinarie skola. Vid intervju med elever på mottagningsenheten säger de att de är nöjda med undervisningen de får på mottagningsenheten. De berättar att undervisningen ligger på en bra nivå för dem och att de kan få stöd och hjälp när de behöver samt mer utmaningar när det är aktuellt. Eleverna vi intervjuat känner inte till att de egentligen tillhör en annan skola och har aldrig haft någon kontakt med rektorn på den skola de är inskrivna.

Inför att eleven ska börja i förberedelseklass på mottagningsenheten fattar rektorn på elevens skola ett beslut om prioriterad timplan. Vi har i samband med vår granskning tagit del av fem beslut om prioriterad timplan. I besluten anges att eleven är nyanländ och därmed har behov av undervisning i förberedelseklass och främst ska fokusera på kärnämnen. I samtal med lärare och chefen vid mottagningsenheten framkommer dock att eleverna i nian läser samtliga ämnen, förutom hemkunskap, slöjd. Dessa ämnen erbjuds inte eftersom det saknas lokaler. Eleverna har heller inte haft undervisning i moderna språk. Enligt uppgift vid faktakontrollen har mottagningsenheten initierat att beslut om anpassad timplan ska fattas för elever som går i nionde klass i central förberedelseklass. Det framkommer att mottagningsenheten i slutet av maj har skickat förslag på beslut som rektorerna på elevernas hemsolor ska skriva under. Det framgår inte av förslag till beslut att eleven och elevens vårdnadshavare har samtyckt, vilket ska ske enligt skollagen. Av förslag till beslut framkommer heller inte vilka ämnen som ska tas bort för respektive elev. Mot bakgrund av detta noterar vi att det finns en risk att beslut som fattas om anpassad timplan inte kommer uppfylla de krav som finns i skollagen.

Vid samtal med rektorer på de skolor där eleverna i central förberedelseklass har sin ordinarie placering, berättar de att de aldrig har haft någon kontakt med dessa elever eller med deras vårdnadshavare. Vidare säger de att de tagit beslutet om prioriterad timplan som en del i att eleverna ska börja i central förberedelseklass på mottagningsenheten.

---

<sup>35</sup> Riktlinjer för mottagande av nyanlända elever, Grundskoleförvaltningen 2018



Enligt utbildningscheferna har förvaltningen fattat beslut om den här organisationen utifrån att det var den bästa lösningen utifrån ett pedagogiskt perspektiv för eleverna i nian. Vidare framhåller de att de juridiska och pedagogiska aspekterna är utredda och att det finns stöd för den organisation som valts. Gällande eleverna som är placerade i central alfabetiseringsklass uppger utbildningscheferna att sättet att organisera undervisningen ger bästa chansen för dessa elever att få den samlade kompetensen. Enligt utbildningscheferna är det förvaltningsledningen som fattat beslut om organisationen.

Grundskoledirektören säger att organisationen är ett val av organisation som förvaltningen gjort eftersom det inte gagnar eleverna att placera ut dem på en skola. Syftet har varit att det ska finnas en kontakt mellan de centrala förberedelseklasserna och skolorna där eleverna är inskrivna. Grundskoledirektören säger att central förberedelseklass inte innebär ett problem för eleven. Organisationen har enligt grundskoledirektören skapats utifrån vad som är bäst för eleven och för att rusta eleverna med ett bra språk inför gymnasiet.

Enligt uppgift från Skolverkets upplysningstjänst är en organisering med centrala förberedelseklasser som innebär att eleverna aldrig har undervisning med sin ordinarie klass problematisk. Skolverket uppger att syftet med förberedelseklass är att eleven ska delta i undervisning i sin ordinarie klass och allteftersom fasas ut från förberedelseklassen. Med en organisation som innebär att eleverna aldrig har undervisning i en ordinarie klass frångås syftet med förberedelseklass. Skolverket framhåller även problematiken som uppstår i och med att elevernas rektorer inte har någon kontakt med eleverna i de centrala förberedelseklasserna. Rektorn har ansvar för elevens undervisning och om eleven har behov av särskilt stöd ska rektorn initiera en utredning för att utreda eventuella stödbehov. En organisation där rektorn inte har kontakt med sin elev innebär enligt Skolverket att det är oklart för eleven vem som är ansvarig.<sup>36</sup>

### **Studiehandledning**

I skolförordningen anges att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.<sup>37</sup> Från och med 1 juli 2018 har rätten till studiehandledning stärkts ytterligare för elever som går i högstadiet. En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att nå de

---

<sup>36</sup> Skolverkets upplysningstjänst, telefonsamtal 2019-04-30

<sup>37</sup> 5 kap 4 § skolförordningen (2011:185)

kunskapskrav som minst ska uppnås.<sup>38</sup> Enligt grundskoleförvaltningens riktlinjer för studiehandledning på modersmålet har en elev som inte klarar att följa undervisningen på svenska rätt att få stöd i form av studiehandledning på sitt modersmål om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen.<sup>39</sup>

Skolinspektionen genomförde 2017 en nationell kvalitetsgranskning av studiehandledning för elever i årskurs 7–9. Malmö stad ingick inte i den kvalitetsgranskningen. I granskningen framkom bland annat att studiehandledningen i högre grad behöver anpassas till elevernas behov. Innehåll och genomförande måste utgå från elevens språk- och ämneskunskaper, vilket kräver en kontinuerlig uppföljning av elevens kunskapsutveckling. Vidare visade granskningen att studiehandledare och ämneslärare behöver samverka i högre utsträckning. Skolinspektionen skriver att samverkan behövs både i syfte att skapa sig en gemensam bild av elevens kunskaper och en gemensam förståelse för ämnet, för att planera elevens studiehandledning på modersmålet och för att följa upp elevens utveckling. I granskningen lyfts även huvudmannens ansvarstagande för helheten som en viktig del. Skolinspektionen skriver att huvudmän och skolledningar behöver försäkra sig om att studiehandledare och lärare har kunskap om studiehandledningens syfte, att de har rätt kompetens och tillräckliga förutsättningar för att tillsammans stötta elevens utveckling på bästa sätt.<sup>40</sup>

I Skolinspektionens tillsyn av Malmö stads grundskolor 2017 framkom att det fanns elever som hade behov av studiehandledning inte fick detta behov tillgodosett fullt ut. Skolinspektionen konstaterade att det förelåg en brist men avstod från ingripande eftersom grundskolenämnden redovisat att man vidtagit åtgärder för att rätta till bristen. I sitt beslut understryker Skolinspektionen vikten av att huvudmannen fortsätter arbetet med att säkerställa att alla elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får detta stöd.<sup>41</sup>

Studiehandledningen organiseras centralt inom förvaltningen genom modersmålsenheten. Studiehandledarna, som också arbetar som modersmåls-lärare, är anställda på modersmålsenheten och arbetar ofta på flera skolor samtidigt. I nuläget finns 250 studiehandledare anställda som kan erbjuda 48 olika språk.

---

<sup>38</sup> 3 kap. 12 i § skollagen (2010:800)

<sup>39</sup> Grundskoleförvaltningen (2017), Riktlinjer för studiehandledning på modersmålet i Malmö stads grundskoleförvaltning

<sup>40</sup> Skolinspektionen (2017), Studiehandledning på modersmålet i årskurs 7–9

<sup>41</sup> Skolinspektionen (2017), Dnr: 43-2016:4549

När en elev har behov av studiehandledning skickar rektorn en förfrågan till modersmålsenheten som då fördelar studiehandledare. Enligt chefen på modersmålsenheten sker ingen behovsinventering över antal timmar och i vilka ämnen eleven behöver studiehandledning i. Det är modersmålsenheten som avgör hur mycket studiehandledning som ska fördelas till en skola. När vi ställer frågan om en rektor kan begära mer tid om en elev har stora behov, svarar chefen för modersmålsenheten att möjligheterna till utökad studiehandledning är begränsad. I normalfallet får skolorna inte mer än vad som är tilldelat. Om det vid tillfället för förfrågan finns utrymme kan skolan tillfälligt få utökad tid, tills det uppkommer behov av studiehandledaren på en annan skola.

Vid samtliga intervjuer framkommer att studiehandledning ges enligt en schablon på 60 minuter per elev. Om det finns flera elever gör modersmålsenheten en bedömning av hur mycket tid som ska tilldelas skolan. Den tid som tilldelats skolan i ett språk förfogar och styr rektorn över. Vid intervjuer på skolorna ges exempel på att två elever har två timmar tillsammans, men också att sex elever har 90 minuter tillsammans. Samtliga intervjuade uppger att den tid som eleverna ges studiehandledning inte är tillräcklig utifrån de behov som eleverna har. Enligt chefen på modersmålsenheten är det ekonomi och logistik som försvårar möjligheterna att ge studiehandledning i den omfattning eleverna har behov av. Vid samtliga intervjuer framhålls att det är ett stort logistiskt pussel som ska läggas och får ofta anpassas utifrån studiehandledarens schema. Detta försvårar möjligheterna för eleverna att få studiehandledning när de har behov av det, enligt de intervjuade.

Intervjuade lärare och rektorer berättar att studiehandledningen ibland sker på tidpunkter där elever har lektion i ett ämne där de inte behöver studiehandledning. Enligt lärare och rektorer på skolorna sker det då ibland att studiehandledaren tar ut eleven från lektionen för att ge studiehandledning i de ämnen där eleven har behov av stöd. Detta innebär att eleven regelbundet missar lektionstid i ett ämne. Rektorn på Videdalskolan säger att skolan gör sitt yttersta för att kompensera för de elever som missar lektionstid. Chefen för modersmålsenheten känner till problematiken och uppger att han ser det som oerhört problematiskt. Han säger vidare att det inte är så vanligt att detta problem uppstår.

Vid intervju med utbildningscheferna uppger de att det ges för lite tid för studiehandledning. Utbildningscheferna säger att de känner till problematiken med att eleverna tas ut från lektioner och får studiehandledning i något annat ämne. Vidare berättar de att åtgärder har vidtagits för att öka kvaliteten på studiehandledningen. Till exempel finns ett pilotprojekt där sjutton modersmålslärare i arabiska är på skolorna heltid vilket har visat på

goda resultat. Vid intervjuer med rektorer som har studiehandledare på heltid säger de att det är en stor fördel och gör att studiehandledningen enklare kan anpassas efter elevernas behov.

Vid intervju med vägledning och stöd inom mottagningsenheten framkommer att en del av deras uppdrag är att stötta skolorna att organisera sin verksamhet och förbättra genomförandet för ett effektivt utnyttjande av elevernas studiehandledning.

### 3.3 Dokumenterad uppföljning samt åtgärder vid konstaterade brister

Finns en dokumenterad uppföljning av utbildningen för nyanlända elever som återrapporteras till nämnden? Vidtar nämnden åtgärder vid konstaterade brister?

#### 3.3.1 Bedömning

Granskningen har visat att det under den granskade perioden januari-maj 2019 inte finns någon dokumenterad uppföljning av utbildningen för nyanlända elever som återrapporteras till nämnden. Grundskolenämnden får dock informationen om arbetet med nyanlända elever inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Granskningen visar vidare att förvaltningen har genomfört aktiva uppföljningsinsatser i form av exempelvis en behovsinventering som genomförs under 2019 av språkcentralens vägledning och stöd på uppdrag av utbildningscheferna.

Enligt kommunallagen ska nämnden se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.<sup>42</sup> Av skollagen framgår att huvudmannen och rektorn systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen.<sup>43</sup> Granskningen har inte visat på att nämnden under den granskade perioden januari-maj 2019 fattat beslut om några specifika åtgärder vid konstaterade brister kring utbildningen för nyanlända elever. Förvaltningen vidtar åtgärder när genomförda analyser och kartläggningar har visat på brister. Utifrån de brister som framkommit i granskningen bedömer vi att nämnden bör säkerställa att vidtagna åtgärder får avsedd effekt samt

---

<sup>42</sup> 6 kap. 6 § kommunallagen

<sup>43</sup> 4 kap. 3–7 §§ skollagen

stärka uppföljningen av att utbildningen för nyanlända elever bedrivs enligt lagar, rutiner och riktlinjer.

*Nämnden rekommenderas att:*

- Säkerställa att vidtagna åtgärder får avsedd effekt samt stärka uppföljningen av att utbildningen för nyanlända elever bedrivs enligt lagar, rutiner och riktlinjer.

### ***3.3.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendation***

#### **Uppföljning och åtgärder**

Av skollagen framgår att huvudmannen och rektorn systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.<sup>44</sup> Skolverkets allmänna råd konkretiserar detta genom att slå fast att arbetet med nyanlända elever behöver, precis som annan verksamhet i skolan, ingå i det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen behöver då ha en långsiktig och väl förankrad planering för hur de nyanlända elevernas kunskapsutveckling följs upp. Huvudmannen behöver också föra en dialog med rektorerna för att få kunskap om hur arbetet med nyanlända elever och personalens arbetsmiljö fungerar. På så sätt kan huvudmannen följa upp och få underlag för utveckling av sin långsiktiga planering.<sup>45</sup>

Av kommunallagen följer att nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.<sup>46</sup>

Granskningen har visat att grundskoleförvaltningen genomför utredningar av skolornas arbete med utbildning för nyanlända elever. Vi har bland annat tagit del av kartläggning över skolornas mottagande av nyanlända elever samt en kartläggning av studiehandledning på modersmålet. Kartläggningarna pekar på resultat och utvecklingsområden som även denna

---

<sup>44</sup> 4 kap. 3–7 §§ skollagen

<sup>45</sup> Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2016), Utbildning för nyanlända elever

<sup>46</sup> 6 kap. 6 § kommunallagen

granskning har påvisat. Vägledning och stöd inom mottagningsenheten har också ett uppdrag att stötta skolornas arbete inom området.

De kvalitetsdialoger som utbildningscheferna genomför är enligt utbildningscheferna centrala för den uppföljning som genomförs av förvaltningen och för det fortsatta systematiska kvalitetsarbetet. Av intervju med grundskoledirektören framgår att förvaltningens utvecklare tar fram frågor till skolorna gemensamt och utgår då från det systematiska kvalitetsarbetet. Om utbildningen för nyanlända elever inte lyfts av rektorerna som ett problemområde i uppföljningen så kommer det inte nödvändigtvis med specifikt i det systematiska kvalitetsarbetet.

Enligt utbildningschefer och rektorer är det kunskapsresultaten för de nyanlända eleverna som oftast är utgångspunkt för kvalitetsdialogerna. Utgångspunkten för uppföljningen ska vara grundat i data. Utifrån diskussionerna kan då frågor specifikt ställas kring nyanlända elever och deras resultatutveckling om det bedöms relevant. Detaljerade frågor om exempelvis hur prioriterad timplan tillämpas eller huruvida elevernas kunskaper fortsatt bedöms ställs vanligen inte utan förekommen anledning, enligt utbildningscheferna. Den typen av frågeställningar hanteras vanligen av vägledning och stöd inom deras stödjande uppdrag, enligt utbildningscheferna. Ovanstående bild av kvalitetsdialogerna stämmer överens med det som framgick utifrån intervjuerna med rektorerna. Enligt rektorerna förekommer inte diskussion om nyanlända elever utan förekommen anledning och det är stort fokus på att diskutera måluppfyllelse generellt. Diskussionerna kan leda in på utbildning av nyanlända elever och leda till att exempelvis skolans åtagandeplan som tas fram inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet specifikt omfattar utbildningen för nyanlända elever.

Inom ramen för denna granskning har vi inte tagit del av någon dokumenterad uppföljning från kvalitetsdialogerna. Enligt uppgift från kvalitetschef blir inte sådan dokumentation färdigställd förrän slutet mot året då arbetet på huvudmanna- och enhetsnivå ska summeras till kvalitetsrapporter, delårsrapporter, årsanalys och andra officiella dokument. För den granskade perioden januari – maj 2019 finns ingen dokumenterad uppföljning av utbildningen för nyanlända elever som återrappporterats till nämnden.

Grundskolenämnden får informationen om arbetet med nyanlända elever inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Efter utbildningschefernas kvalitetsdialoger genomför grundskolenämndens presidium så kallade presidiedialoger tillsammans med respektive utbildningschef, avdelning kvalitet och myndighet samt grundskoledirektören. Tidigare år har grund-

skolenämnden som helhet under hösten godkänt informationen kring förvaltningens årliga kvalitetsrapport och kunskapsresultatrapport. Denna rapportering summerar och analyserar skolornas resultat för året.

Granskningen har inte visat på att nämnden under den granskade perioden januari-maj 2019 fattat beslut om några specifika åtgärder vid konstaterade brister kring utbildningen för nyanlända elever.

Granskningen har dock visat på att faktiska åtgärder vidtas vid konstaterade brister. Utifrån intervjun med utbildningscheferna framkommer att de har identifierat att skolorna implementerar rutiner och riktlinjer i olika grad. Samordnande utbildningschef letar efter mönster och försöker identifiera skolor där fördjupad dialog behövs om varför rutiner och riktlinjer inte implementeras.

En kartläggning av skolornas mottagande av nyanlända elever genomfördes under 2018. Denna visade bland annat att det fanns problem med hur skolorna använde sig av kartläggningarna av de nyanlända elevernas kunskaper. Utifrån förvaltningens kartläggning initierade utbildningscheferna en behovsinventering under våren 2019. Behovsinventeringen utgår från stödmaterialet som tagits fram under året. Rektorer ska utifrån inventeringen ange vad som är angeläget att utveckla på skolan. Utbildningscheferna ser detta som en viktig del av den styrning och uppföljning som bedrivs på området under 2019. Behovsinventeringen lanserades på ett så kallat aulamöte där alla rektorer skulle delta. Det gjordes även en workshop med varje rektorsgrupp samt en gemensam presentation av stödmaterialet. Granskningen visar att behovsinventeringen nått ut till skolorna. En rektor på en skola nämner att hen, i samband med uppstart av förberedelseklass, blivit särskilt uppmanad och påmind av sin utbildningschef att genomföra behovsinventeringen. Rektorer bekräftar även att det genomfördes informationsinsatser och workshops kopplat till stödmaterialet.

Ett generellt problemområde som utbildningscheferna lyfter fram är övergångsproblematik för elever mellan exempelvis skolenheter. Till följd av det har det tagits fram rutiner, men inte specifikt för nyanlända. Ett nytt system, Infomentor, ska enligt uppgift finnas på plats och möjliggöra informationsöverföring på ett bättre sätt mellan skolorna.

När det gäller studiehandledning på modersmålet ser vi också att det vidtas åtgärder. Sedan 2016 pågår ett projekt kring att ha modersmållärare/studiehandledare på arabiska heltidsplacerade på skolor. Detta projekt utvärderades i januari 2019 och ska eventuellt göras permanent. Även

om nämnden har vidtagit åtgärder ser vi i vår granskning att det fortsatt finns brister i organisering av studiehandledningen.

Utbildningscheferna hänvisar även till det aktiva arbetet kring att ta fram rutiner, hålla utbildningar och organisera informationsinsatser till rektorer och skolpersonal. Våra intervjuer på skolenheterna ger en bild som överensstämmer med att sådant arbete bedrivs aktivt. Rektorer berättar även om att de fått ett gott stöd av förvaltningens stödfunktioner när det gäller utbildningen av nyanlända elever.

#### **4. Slutsats**

Syftet med granskningen har varit att bedöma om grundskolenämnden bedriver en utbildning för nyanlända elever på ett ändamålsenligt sätt.

Syftet har även varit att bedöma om grundskolenämnden följer upp, analyserar och vid behov vidtar åtgärder gällande utbildningen för nyanlända elever. Sammanfattningsvis är bedömningen att utbildningen för nyanlända elever bedrivs på ett inte helt ändamålsenligt och lagenligt sätt. Vidare är bedömningen att grundskolenämnden följer upp, analyserar och vidtar åtgärder vid behov gällande utbildningen för nyanlända elever, men att det finns viktiga utvecklingsområden.



## **Stadsrevisionens uppdrag**

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och styrelser. Stadsrevisionen i Malmö granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna i revisorskollegiet och de sakkunniga revisorerna på revisionskontoret.

Utifrån resultatet i granskningen lämnas ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Rekommendationer lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten och syftar till att förbättra verksamheten. Stadsrevisionen följer upp om nämnden eller bolaget har genomfört åtgärder för att följa revisorernas rekommendationer.

Fördjupade granskningar rapporteras i sin helhet i enskilda rapporter som publiceras på Stadsrevisionens hemsida. För varje nämnd och bolag skrivs dessutom en årsrapport som sammanfattar det gångna årets granskning och ger de förtroendevalda revisorerna underlag för sin ansvarsprövning utifrån kommunallagen.

### **Kontakt**

Telefon: 040-34 19 55

Postadress: Stadsrevisionen Malmö stad, 205 80 Malmö

Besöksadress: Stadshuset, August Palms plats 1

Email: [malmostadsrevision@malmo.se](mailto:malmostadsrevision@malmo.se)

Hemsida: [www.malmo.se/stadsrevisionen](http://www.malmo.se/stadsrevisionen)